

Hétvégi házi feladat szabályai, iskolai dolgozatok szabályai

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

1. Pedagógiai értékelés

A minőség legjobban bevált mérőeszközei a pedagógiai munkában a pedagógiai értékelések. Tantestületünk az értékelések leggyakoribb változatait a következőkben határozza meg.

Diagnosztizáló értékelésre egy-egy teljes tantárgyi program, egy újabb tanulási szakasz megkezdésekor vagy egy új témakör előtt kerítünk sort, felmérve, hogy milyen a tanulók előzetes tudásának a szintje és mélysége; mi az, amire mint meglévő ismeretre támaszkodhatunk, illetőleg várhatóan milyen problémák jelentkezhetnek fejlesztési programja során. Az értékelésnek erre a formájára gyakran sor kerülhet, de az itt szerzett tapasztalatainkat sohasem számíthatjuk be sem a végső, sem a menetközi minősítésbe. A tanulmányi felmérések mellett rendszeres neveltségi felmérést is beiktatunk a programunkba.

A formatív értékelés célja elsősorban az, hogy a tanulás eredményének méréséhez és a tanítási-tanulási folyamat esetleges módosításához járuljon hozzá, nem a tanulók rangsorolásához. Segít abban, hogy kölcsönösen felismerjük: mennyire sikerült megközelíteni a tanulási célokat és milyen lépéseket kell tenni a továbbhaladás érdekében.

Lényeges értékelési eljárás a tanári értékelés: megfigyelés, beszélgetés, szóbeli interjú, kérdőíves felmérés, szociometriai vizsgálat, pedagógiai helyzetteremtés, a tanulói produktumok elemzése, a végzett növendékek helytállásának "követéses" vizsgálata.

Az eredményvizsgálat szakaszai: a követelmények megállapítása, a neveltségi állapot feltárása, a fejlettségi állapot viszonyítás alapján történő elemzése, a soron következő követelmények kijelölése.

Az első kötelező mérés "bemenetkor", tehát a 9. évfolyam elején történik, a következő a 10. évfolyam végén ún. "átmeneti", majd a 12. évfolyamon az ún. "kimeneti" mérés.

Vizsgáljuk a társas kapcsolatok jellemzőit, az erkölcsi fejlettséget a viselkedés- és környezetkultúra szintjét, az énképet, az értékközpontúságot.

A fejlesztés érdekében fel akarjuk használni a tanulói önértékelést is, amely egyben a visszacsatolás lehetőségét is biztosítja.

Rendszeresen nyilvánosságot adunk a kiemelkedő tanulmányi, sport- és egyéb sikereknek - a kettős motiváció (az eredményes tevékenység visszajelzése és mások biztatása) érdekében.

Szummatív, összegző értékelésre egy-egy tanulási egység, program befejezésekor kerítünk sort, lemérve a tanulók teljesítményét és a program hatékonyságát.

A tanulók osztályozásával, értékelésével minősítésüket tesszük lehetővé. A pedagógiai jellegű kiegészítő programok kivételével valamennyi tantárgyat, valamint a magatartást és a szorgalmat is osztályozzuk. Általában az értékelés módjai: szóbeli feleletek (rendszeresen és folyamatosan), írásbeli feleletek (rövid írásos beszámolók), dolgozatok (esszék), témazáró feladatlapok (felmérések), illetve érettségi dolgozat a 12. évfolyam végén meghatározott tantárgyakból). A munkaközösségek programjai alapján a 11-12. évfolyamon próbaérettségiket szervezünk.

A tantárgyi értékelés konkrét formáit és lehetőségeit a szaktárgyak tantervi követelményei határozzák meg. Az érettségi vizsga részletes követelményeit a Köznevelési törvény idevonatkozó pontjai, valamint a Kétszintű érettségi vizsgakövetelményei határozzák meg.

Mint már utaltunk rá, a fentebb leírt komplex önképző tevékenységet mint követelményrendszert fogalmazzuk meg a tanulók számára. A teljesítést tanév végén értékeljük: "A helyi pedagógiai program önképzési követelményeinek eleget tett" bejegyzés kerül az arra érdemessé vált tanulók bizonyítványába.

2. Az iskolai beszámoltatás, számonkérés, értékelés és minősítés alapjai

A tudatos és fejlesztő oktató-nevelő munka megköveteli a tanulók írásbeli beszámoltatásának elvi rögzítését is.

A beszámoltatások formái: témazáró dolgozat; komplex felmérő (témakörökön átívelő képesség és készségfelmérő); írásbeli felelet (ún. röpdolgozat).

A témazáró dolgozat – a tantárgyak struktúrájához, természetéhez kötődően – alapvetően összefügg az évi témakörök számával, de ezt célszerű az évi 5 – 6 dolgozatban maximálni.

Bizonyos tantárgyak esetében helyénvaló évi 1 – 2 alkalommal ún. komplex (témakörök feletti) dolgozat íratása is. Ez – emelt szintű érettségire való felkészülés esetén – megvalósítható fakultációs dolgozatírás keretében is.

Az írásbeli feleletnek – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – fontos és folyamatos kiegészítőül kell szolgálnia a rendszeres tanulói előrehaladás mérésében, ellenőrzésében.

A szóbeli beszámoltatással párhuzamosan kétféleképpen is élhetünk vele: részint néhány tanulóra kiterjedő részleges ellenőrzést végezhetünk így; részint pedig egész osztályra alkalmazott beszámoltatási mód is lehet. Az ilyen „feleltetés” egy-két tananyag terjedelmére szorítkozzon, s így valóban a folyamatos tanulást, felkészülést kontrollálja.

Az iskolai beszámoltatás, számonkérés, értékelés és minősítés alapjai:

A közoktatási törvény 70. § (1) bekezdésének elvei alapján, a (2) bekezdésben foglalt hagyományos értékelési, osztályozási kategóriákkal dolgozunk.

Arra törekszünk, hogy az értékelés legyen:

- **folyamatos:** rendszeres, nem kampányszerű, tervszerű; az ellenőrzés legyen természetes kísérője a tanulásnak
- **sokoldalú:** ne csak a szorosabb értelemben vett tantárgyi szaktudást és előrehaladást, hanem pl. az emlékezeti teljesítményt, az ismeretek alkalmazását is osztályozzuk; vizsgálja a neveltségi szinteket, vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, személyiségtípusokat
- **következetes:** segítse elő a rendszeres munkavégzés és felelősségtudat kialakulását
- **konkrét:** legyen tárgyyszerű, tárja fel a hibák okait, támaszkodjék a pozitívumokra, serkentsse a tanulót további erőfeszítésekre
- **objektív**
- **változatos**

Osztályzatot adni csak azoknak a tananyagelemeknek a tudására lehet, amelyekre a követelmények vonatkoznak. A magasabb évfolyamba lépés feltétele a minimum követelményszint teljesítése. Az iskola megőrzi a hagyományos értékelési kategóriákat, 5 fokozatú osztályzatskálát alkalmazunk.

Ennek megfelelően az osztályzat akkor

jeles (5):

- ha a tanuló a tantervi követelményeknek megbízhatóan eleget tesz,
- ismeri, érti, tudja a tananyagot, ismereteit alkalmazni is képes,
- pontosan, szabatosan fogalmaz.
- tud szabadon, önállóan beszélni;

jó (4):

- ha a tantervi követelményeknek csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget,
- apró bizonytalanságai vannak,
- kisebb előadási hibákat vét;

közepes (3):

- ha a tantervi követelményeknek, néhány hibával eleget tesz, tanári segítségre - javításra, kiegészítésre - többször rászorul,
- ismeretei felszínesek,
- kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni,
- segítséggel képes megoldani feladatát;

elégséges (2):

- ha a tantervi követelményeknek hiányosságokkal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik;

elégtelen (1):

- ha a tantervi követelményeknek a tanári útbaigazítással sem tud eleget tenni, a minimumot sem tudja.

A tanulói osztályozó vizsgák kötelező, ill. lehetséges letételének esetei, a tanulók hiányásaival kapcsolatos szabályok, eljárások és következmények részletesen szerepelnek a Házirendben.

3. Az írásbeli beszámoltatás formái, rendje és korlátai

Az írásbeli számonkérés során az alábbi szabályok betartására van szükség:

A **témazáró dolgozatok** időpontját a megíratás előtt legalább egy héttel ismernie kell a diákoknak.

Egy napon az egy osztályban tanuló diákok kettőnél több témazáró dolgozatot ne írjanak. Ebben a kérdésben az érintett szaktanároknak egyeztetniük kell. A korlátozás nem vonatkozik az ún. röpdolgozatokra.

A **témazáró dolgozatok osztályzatát kétszeresen vesszük figyelembe** a tanuló félévi és év végi osztályzatának megállapításakor. A „röpdolgozatok” osztályzata a szóbeli felelet súlyával azonos értékben kerül beszámításra a félévi ill. az év végi osztályzatba.

Az írásbeli számonkérés speciális formáját jelentik az **írásbeli házi feladatok**, amelyeknek osztályzata (amennyiben az értékelésre kerül sor) a „röpdolgozattal” megegyező módon számít be a tanuló félévi és év végi osztályzatába. A 7-8. évfolyam esetében törekedni kell arra, hogy a szünetek idejére lehetőség szerint ne adjunk fel sok írásbeli házi feladatot.

Abban az esetben, ha a tanulónak osztályozó vizsgát ill. tanuló átvételkor különbözeti vizsgát kell tennie, a vizsga írásbeli és szóbeli részből állhat.

4. Az írásbeli beszámoltatásnak a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Mivel a kétszintű érettségi rendszerben megnövekedett az írásbeli felelet szerepe, értéke, valamint olyan tantárgyakban is megjelent az írásbeli vizsga, amelyek korábban „csak” szóbeliek voltak, célszerű az írásbeli beszámoltatás szerepének, súlyának általános, elvi rögzítését is elvégezni.

A tantárgyi érettségi vizsgakövetelmények általában 1:2 arányban határozzák meg a szóbeli és az írásbeli vizsgateljesítmény súlyát, ezért célszerű ezt az arányt a tanév közbeni beszámoltatások során is figyelembe venni, és a tanmenetek készítésekor így tervezni. Ez az új kihívás az írásbeli beszámoltatás még tudatosabb, még pontosabb tervezését és rögzítését követeli meg.

5. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A közoktatási törvény 48. § (1) bekezdés b pontja határozza meg feladatként, hogy a Helyi Pedagógiai Programnak tartalmaznia kell az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait.

- Az iskolai oktatás-nevelés fontos területe az otthoni felkészülés.
- Kiemelkedő szerepe van az iskolai órai munka ismétlésében, gyakorlásában.
- Segíti az önálló gondolkodás fejlesztését.
- Kialakítja a tanulóknál a permanens tanulás gyakorlatát.
- Minden tantárgyból kérhető írásbeli és szóbeli feladat.
- Többféle írásbeli feladat adható: pl.: írásbeli házi feladat, mely a következő órára elkészítendő, kiselőadás, esszé írása, beszámoló, stb.
- A feladatok mennyisége a tanulók képességeinek megfelelő legyen (differenciált feladatkiosztás)
- Évfolyamonkénti felmenő rendszerben kell az otthoni feladatok mennyiségének és nehézségi fokának növekednie, igazodva a korosztályi sajátosságokhoz és a tanulmányok során elsajátított képességekhez.

6. A moduláris oktatás értékelése, minősítése

Intézményünkben moduláris oktatás keretében hét tantárgy járul hozzá az alapórakon elsajátítható tananyag bővítéséhez:

- Társadalomismeret (7. és 11-12. évf.)
- Emberismeret és etika (11. évf.)

- Tánc és dráma (9. évf.)
- Mozgókép és médiaismeret (8. és 11. évf.)
- Zene- és művészettörténet (12. évfolyam)
- Egészségtan (8. évf.)
- Filozófia (12. évf.)

Ezen modulok oktatása délelőtti, tanrendbe épített órákon folyik. Céljuk, hogy kiegészítsék a közismereti órákon szerzett információkat, illetve új – korunk kihívásainak megfelelő – tudással ruházzák fel diákjainkat.

A céloknak megfelelően a modulok értékelése összhangban van pedagógiai programunk közismereti tárgyainak értékelésével, minősítésével. A diákok a tanév során – a programunkban meghatározott módon – szerzett érdemjegyeik alapján félévi minősítést és év végi osztályzatot szereznek a modulok tantárgyaiból. A továbbhaladás minimális feltétele az elégséges osztályzat.

A moduláris oktatás tantárgyainál alkalmazott beszámoltatási eljárás (írásbeli-szóbeli) semmiben nem tér el a közismereti tárgyak gyakorlatától.

7. Ajánlások az osztályozáshoz

- Figyelembe kell venni a tanuló adott tárgyban végzett többletmunkáját.
- A szaktárgyi osztályzat nem lehet fegyelmező eszköz.
- Az írásbeli munkákat két héten belül kijavítva, leosztályozva kapják vissza a tanulók.
- A leosztályozott írásbeli munkákat, felméréseket, dolgozatokat ajánlatos év végéig megőrizni. (A témazáró dolgozatokat a szaktanár őrizze meg a tanév végéig!)
- Fontos, hogy a tanuló tudja, értse, milyen teljesítményt, milyen irányú fejlődést várunk el tőle.
- A helyesírási hibákat mindenkinek kötelessége javítani, de a szaktárgyi jegybe nem szabad beszámítani.

8. *A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formái*

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

A magatartás és a szorgalom minősítésére az osztályfőnök tesz javaslatot. Figyelembe veheti az ODB véleményét, figyelembe kell vennie az osztályban tanító tanárok észrevételeit.

A javasolt minősítést egy héttel az osztályozó értekezlet előtt be kell jegyezni a naplóba. A tantestület meghatározza a követelményeket, valamint a vitás magatartás minősítéséről vita esetén az osztálybeli nevelők szavazattal döntenek.

Változtatási javaslat esetén és a „példás”, illetve „rossz” és „hanyag” minősítésekről az osztályozó értekezlet többségi szavazattal dönt.

MAGATARTÁS

Példás (5) Magaviselete, kötelességteljesítése példamutató, felelősségteljes. Rendszeresen bekapcsolódik az iskola- és osztályközösség programjaiba.

Jó (4) Magaviselete nem kifogásolható, a házirendet betartja, iskolai kötelezettségeinek eleget tesz, súlyos vagy ismételt fegyelmező intézkedésben nem részesül.

Változó (3) Magaviselete kifogásolható, a kötelességteljesítésében hiányosságok tapasztalhatók; súlyos vagy ismételt fegyelmező intézkedésben részesült.

Rossz (2) Az iskola fegyelmét bomlasztja, társaira káros hatással van; ismételt súlyos fegyelmező intézkedésben részesült.

SZORGALOM

Példás (5) Tanulmányi munkájában önálló, megbízható, rendszeres, sikeres. Az órákon aktív, választott tárgyaival külön is foglalkozik.

Jó (4) Képességeinek megfelelően tanul, rendszeresen készül a tantervi anyagból, évközi osztályzatai, félévi illetve év végi jegyei eredményes tanulmányi munkát tükröznek.

Változó (3) Tanulmányi eredménye képességeitől elmarad. Munkavégzése nem elég rendszeres, teljesítménye hullámzó.

Hanyag (2) Tanulmányi munkájában önállótlan, megbízhatatlan, rendszertelen. Készülése és órai szereplése erősen kifogásolható.